

Фізичне виховання та здоров'я
(курс за вибором)

***Методичні вказівки до практичних занять студентів II курсу зі
спеціальності 222 «Медицина»***

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

Харківський національний медичний університет

Фізичне виховання та здоров'я

(курс за вибором)

***Методичні вказівки до практичних занять студентів II курсу зі
спеціальності 222 «Медицина»***

*Затверджено
Вченою радою ХНМУ.
Протокол № від*

Фізичне виховання та здоров'я: метод. вказ. до практичних занять студентів II курсу зі спеціальності 222 «Медицина» / упоряд. В.В. Шутєєв, В.В.,С.В.Лапко, О.В.Ленська, та ін. – Харків: ХНМУ, 2021.– 18 с.

Упорядники:

В.В. Шутєєв
С.В. Лапко
О.В. Ленська
Д.С.Стародубцев

Тема 1. Фізична якість сила. Фізичні вправи на розвиток сили

Тривалість викладання теми: 2 заняття, 4 години.

Обґрунтування теми. Фізичні вправи, направлені на розвиток сили допомагають удосконаленню рухів, необхідних в подальшій професійно-прикладній підготовці студентів-медиків.

Мета заняття: оволодіння основними засобами розвитку сили та їх удосконалення. Використання різних комплексів вправ, направлених на розвиток сили.

Графологічна структура теми

План заняття

1. Вступ	10 хв.
2. Перевірка знань	20 хв.
3. Фізична якість «сила»	20 хв.
3. Навчання техніці виконання основних вправ на силу	30 хв.
4. Підведення підсумків	10 хв.

Навчально-матеріальне забезпечення заняття:

Спортивний інвентар, секундомір, свисток та тощо.

Технологічна карта проведення практичного заняття

№ з/п.	Навчальний матеріал	Методичні вказівки
1	Вступ	
2	Знання пройденого матеріалу	Опитування студентів
3	Техніка виконання основних вправ на силу	Навчання техніці виконання основних вправ на силу
4	Підсумки	

Зміст

Сила як рухова якість – це здатність людини долати опір або протидіяти йому за рахунок м'язових напружень. Опором можуть виступати сили земного тяжіння; реакція опори при взаємодії з нею; опір навколишнього середовища; маса власного тіла; маса спортивного знаряддя; сили інерції власного тіла або його частин та інших тіл; опір

партнера тощо. Чим більший опір здатна долати людини, тим вона сильніша.

Абсолютна сила. Відносна сила. Швидка сила.. Вибухова сила.

Контрольні питання

1. Дати визначення поняттю «сила».
2. Дати визначення здібності «абсолютна сила».
3. Методи і засоби, які застосовуються для розвитку спритності.

Література

Базова

1. 1“Теория и методика физического воспитания”/ Под. ред. Ашмарина Б.А. - М., 1990.
2. Вайцеховский С.М. Книга тренера М., "Физкультура и спорт", 1971.
3. Ведмеденко Б.Ф. Теоретичні основи і практика виховання молоді засобами фізичної культури. —Київ, 1993.
4. Гогін О.В. Легка атлетика: Курс лекцій / Харківський державний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди . - Харків: “ОВС”, 2001. - 112 с.
5. Закон України "Про фізичну культуру і спорт".
6. Зацюрский В.М, Физические качества, М: Физкультура и спорт, 1965 г.
7. Зимкин И.В. Физиологическая характеристика силы, быстроты и выносливости. Ф. И С., 1956 г.
8. Матвеев Л.П. Теория и методика физической культуры. - М.: Физкультура и спорт, 1991. - 181с.
9. Теория и методика физического воспитания. Учебник для высших учебных заведений физического воспитания и спорта. Под ред. Круцевич Т.Ю. Олимпийская литература, Том 1- К.: 2003. - 423с.

Допоміжна

1. Худолій О.М. Загальні основи теорії та методики фізичного виховання: Навч.посібник.-Харків: «ОВС», 2007.- 406с.:іл.
2. Худолій О.М. Основи науково-дослідної роботи у фізичному вихованні. Харків"ОВС",2005р.

Інтернет ресурси

1. https://students.lnu.edu.ua/sport/wp-content/uploads/2015/04/lections_kurs.pdf
2. <https://vseosvita.ua/library/instrukcia-tehniki-bezpeki-pid-cas-zanat-z-fizicnoi-kulturi-30763.html>
3. <https://studfile.net/preview/5461978/page:49/>

Тема 2. Фізична якість швидкість. Фізичні вправи на розвиток швидкості

Тривалість викладання теми: 2 заняття, 4 години.

Обґрунтування теми: Фізичні вправи, направлені на розвиток швидкості рухів та «вибухової сили», мають велике значення для життєдіяльності людини, бо дозволяють виконувати рухові дії в обмежений термін часу, підтримувати працездатність, зміцнювати здоров'я.

Мета заняття. Розглянути фізичну якість швидкість. Фізичні вправи на розвиток швидкості

Графологічна структура теми

План заняття

1. Вступ	10 хв.
2. Перевірка знань	20 хв.
3. Фізична якість «швидкість»	20 хв.
3. Навчання техніці виконання основних вправ зі швидкості	30 хв.
4. Підведення підсумків	10 хв.

Навчально-матеріальне забезпечення заняття:

Спортивний інвентар, секундомір, свисток та тощо.

Технологічна карта проведення практичного заняття

№ з/п.	Навчальний матеріал	Методичні вказівки
1	Вступ	
2	Знання пройденого матеріалу	Опитування студентів
3	Навчання техніці виконання основних вправ зі швидкості	Розгляд навчання техніці виконання основних вправ зі швидкості
4	Підсумки	

Зміст

Швидкість, як фізична якість. Численними дослідженнями встановлено, що швидкість є комплексною руховою якістю, яка проявляється через:

- швидкість рухових реакцій;
- швидкість виконання необтяжених поодиноких рухів;
- частоту (темп) необтяжених рухів;

Швидкий початок рухів, що у спортивній практиці називають різкістю. Рухова реакція. Проста рухова реакція людини. Швидкість поодиноких рухів. Фактори, що зумовлюють прояв швидкості рухових дій. Засоби і методики розвитку швидкості рухів та «вибухової сили». Методика розвитку швидкості рухів. Засоби та вправи на вдосконалення швидкості рухів та «вибухової сили»

Контрольні питання

1. Дати визначення поняттям «швидкості рухів» і «вибухової сили».
2. Фактори, що обумовлюють швидкість рухів та «вибухову силу».
3. Методи і засоби, які застосовуються для розвитку «швидкості рухів» і «вибухової сили».

Література

Базова

1. Гимнастика: учеб. для ин-тов физ. культуры / под ред. А. М. Шлемина, А. Т. Брыкина - [2-е изд.]. – М.: Физкультура и спорт, 1979. – 215 с.
2. Гогін О.В. Легка атлетика: Навчальний посібник. – Харків: «ОВС», 2010.- 395с.
3. Деркач А.А., Исаев А.А. Педагогическое мастерство тренера. — М.:ФиС,1998.
4. Теория и методики физического воспитания / Под ред. Ашмарина Б.А. —М., 1990.
5. Теория и методика физического воспитания. Учебник для высших учебных заведений физического воспитания и спорта. Том 2. / Под ред. Круцевич Т.Ю. К.: Олимпийская литература. - 2003 - 391с.
6. Теория и методика физического воспитания. Учебник для высших учебных заведений физического воспитания и спорта. Под ред. Круцевич Т.Ю. Олимпийская литература, Том 1- К.: 2003. - 423с.
7. Ткачев Ф.Т. В поисках мышечной радости. Киев «Здоровья», 1988.
8. Худолій О.М. Основи методики викладання гімнастики: Навч. Посібник. В 2-х частинах. – 3-є вид., випр. і доп. – Харків: «ОВС», 2004. –

Ч. 1. – 414с.:іл..

Допоміжна

- 1.Худолій О.М. Загальні основи теорії та методики фізичного виховання: Навч.посібник.-Харків: «ОВС», 2007.- 406с.:іл.
- 2.Худолій О.М. Основи науково-дослідної роботи у фізичному вихованні. Харків"ОВС",2005р.

Інтернет ресурси

- 1.https://students.lnu.edu.ua/sport/wp-content/uploads/2015/04/lections_kurs.pdf
2. <https://vseosvita.ua/library/instrukcia-tehniki-bezpeki-pid-cas-zanat-z-fizicnoi-kulturi-30763.html>

Тема 3. Фізична якість витривалість. Види витривалості. Фізичні вправи на розвиток різних видів витривалості

Тривалість викладання теми: 2 заняття, 4 години.

Обґрунтування теми: Фізична витривалість має велике значення для життєдіяльності людини, бо дозволяє: тривалий час підтримувати високий рівень інтенсивності рухової діяльності; виконувати значний обсяг роботи; швидко відновлювати сили після навантажень.

Мета заняття. Розглянути фізичну якість витривалість. Фізичні вправи на розвиток витривалості

Графологічна структура теми

План заняття

1. Вступ	10 хв.
2. Перевірка знань	20 хв.
3. Фізична якість «витривалість»	20 хв.
3. Навчання техніці виконання основних вправ з витривалості	30 хв.
4. Підведення підсумків	10 хв.

Навчально-матеріальне забезпечення заняття:

Спортивний інвентар, секундомір, свисток та тощо.

Технологічна карта проведення практичного заняття

№ з/п.	Навчальний матеріал	Методичні вказівки
1	Вступ	
2	Знання пройденого матеріалу	Опитування студентів
3	Навчання техніці виконання основних вправ зі витривалості	Розгляд навчання техніці виконання основних вправ з витривалості
4	Підсумки	

Зміст

Фізична витривалість як рухова якість людини— це здатність долати втому у процесі рухової діяльності.

Фізична витривалість має велике значення для життєдіяльності людини, бо дозволяє: тривалий час підтримувати високий рівень інтенсивності рухової діяльності; виконувати значний обсяг роботи; швидко відновлювати сили після навантажень.

Залежно від об'єму м'язів, які беруть участь у роботі, розрізняють три види фізичної втоми, а отже, витривалості:

- *локальну, якщо до роботи залучено менше третини загального об'єму м'язової маси;
- *регіональну, коли в роботі бере участь від третини до двох третин м'язової маси;
- *тотальну, якщо одночасно працює більше двох третин скелетних м'язів.

Загальна витривалість як рухова якість людини. Швидкісна витривалість людини. Координаційна витривалість. Методики розвитку. Дозування навантаження

Контрольні питання

1. Дати визначення фізичної якості «загальна витривалість».
2. Дати визначення фізичної якості «спеціальна витривалість».
3. Якими чинниками обумовлена загальна витривалість.
4. Якими чинниками обумовлена спеціальна витривалість.
5. Методи і засоби, які застосовуються для розвитку загальної та спеціальної витривалості.

Література

Базова

- 1.Амосов Н.М., Бендет Я.М. Физическая активность и сердце. К.Здоров'я, 1989. – 213с.
- 2.Амосов М.М. Моя система здоров'я / М.М. Амосов – К.: Здоров'я, 1997. – 56с.
- 3.Буторін Є.І., Маглований А.В. професійно-прикладна фізична підготовка студентів медичного університету. – Львів, 2000.- 20с.
- 4.. Ведмеденко Б.Ф. Теоретичні основи і практика виховання молоді засобами фізичної культури. —Київ, 1993.
5. Гук Е.П. Физкультура для медиков.- М: Советский спорт, 1990.- 43 с.
6. Деркач А.А., Исаев А.А. Педагогическое мастерство тренера. — М.:ФиС,1998.
7. Завацький В.І., Маковецький В.І. До питання гуманізації навчання спеціалістів фізичної культури в умовах вищого навчального закладу // Конференція: підготовка спеціалістів фізичної культури та спорту в Україні // Упорядники: В.І.Завацький та ін. — Луцьк, 1994. _ С. 447 - 449.
8. Закон України "Про фізичну культуру і спорт".
- 9.Козлова К.А., З.С.Скібенко, Н.В.Лезнік. Фізичне вдосконалення. -К., 1994.-С. 105.

Допоміжна:

1. Виру А.А, Юрим'я Т.А., Смирнова Т.А. Аэробные упражнения. – М.:ФиС, 1988. – 142с.
2. Каплан И.М. Основы физического совершенствования студентов. – Ташкент: Фан, 1991. – 139с

Інтернет ресурси

- 1.https://students.lnu.edu.ua/sport/wp-content/uploads/2015/04/lections_kurs.pdf
2. <https://vseosvita.ua/library/instrukcia-tehniki-bezpeki-pid-cas-zanat-z-fizicnoi-kulturi-30763.html>

Тема 4. Суть і значення гнучкості. Фактори від яких залежить прояв гнучкості. Етапи розвитку гнучкості. Статеві відмінності

Тривалість викладання теми: 1 заняття, 2 години.

Обґрунтування теми. Вплив фізичних вправ на гнучкість багатогранний та ефективний. Він дуже добре впливає на організм. Вправи

для розвитку гнучкості дозволяють не тільки збільшувати амплітуду рухів але й певним чином впливають на формування м'язових волокон..

Мета заняття. Розглянути фізичну якість гнучкість. Фізичні вправи на розвиток гнучкості.

Графологічна структура теми

План заняття

1. Вступ	10 хв.
2. Перевірка знань	20 хв.
3. Фізична якість «гнучкість»	20 хв.
3. Навчання техніці виконання основних вправ з гнучкості	30 хв.
4. Підведення підсумків	10 хв.

Навчально-матеріальне забезпечення заняття:

Спортивний інвентар, секундомір, свисток та тощо.

Технологічна карта проведення практичного заняття

№ з/п.	Навчальний матеріал	Методичні вказівки
1	Вступ	
2	Знання пройденого матеріалу	Опитування студентів
3	Техніка виконання основних вправ з гнучкості	Навчання техніці виконання основних вправ з гнучкості
4	Підсумки	

Зміст

Рухливість у суглобах позначають терміном гнучкість. Гнучкість як рухова якість людини – це її здатність виконувати рухи в суглобах з великою амплітудою. Розрізняють активну і пасивну гнучкість. Фактори, від яких залежить прояв гнучкості. Рухливість у суглобах. Засоби розвитку гнучкості. Вправи на розтягування. Дозування та тривалість вправ.

Контрольні питання

1. Дати визначення фізичної якості гнучкості.
2. Якими чинниками обумовлена гнучкість (активна та пасивна).
3. Методи і засоби, які застосовуються для розвитку гнучкості.

Література

Базова

1. Гимнастика: учеб. для ин-тов физ. культуры / под ред. А. М. Шлемина, А. Т. Брыкина - [2-е изд.]. – М. : Физкультура и спорт, 1979. – 215 с.
2. Гимнастика: учебник для техникумов физической культуры. / под ред. М. Л. Украна, А. М. Шлемина. – М. : Физкультура и спорт, 1977. – 422 с.
3. Соколов В. А. Методика тренировки в легкой атлетике: уч. пособие / ред. В. А. Соколов, Т. П. Юшкевич, Э. П. Позюбанов. – Минск : Полымя, 1994. – 256с.
4. Матвеев Л. П. Теория и методика физического воспитания: учеб. для ин-тов физ. культуры / Л. П. Матвеев [и др.]; под ред. Л. П. Матвеева, А. Д. Новикова. – М. : Физкультура и спорт, 1976. – Т.1. - 304 с. – Т.2. – 256 с.
5. Сермеев Б. В. Спортсменам о воспитании гибкости: Учебное пособие / Б. В. Сермеев. – М.: Просвещение, 1970. – 24 с.

Допоміжна

1. Платонов В. Н. Гибкость спортсмена и методика ее совершенствования: учебн. метод. пособие. / В. Н. Платонов, М. М. Булатова. – Киев: Б.И., 1992. – 14 с.
2. Боген М. М. Обучение двигательным действиям / М. М. Боген. – М. : Физкультура и спорт, 1985. – 192 с.

Інтернет ресурси

- 1.https://students.lnu.edu.ua/sport/wp-content/uploads/2015/04/lections_kurs.pdf
2. <https://vseosvita.ua/library/instrukcia-tehniki-bezpeki-pid-cas-zanat-z-fizicnoi-kulturi-30763.html>

Тема 5. Фізична якість – координація. Фізичні вправи на розвиток координаційних здібностей

Тривалість викладання теми: 1 заняття, 2 години.

Обґрунтування теми. Виконання вправ на оволодіння координаційними здібностями дає можливість людині раціонально узгоджувати рухи ланок тіла при вирішенні конкретних рухових завдань, що необхідно при подальшому використанні навичок в професійно-прикладній діяльності майбутнього лікаря.

Мета заняття. Розвинути координаційні здібності за допомогою різних засобів.

Графологічна структура теми

План заняття

1. Вступ	10 хв.
2. Перевірка знань	20 хв.
3. Фізична якість «координація»	20 хв.
3. Навчання техніці виконання основних вправ з координації	30 хв.
4. Підведення підсумків	10 хв.

Навчально-матеріальне забезпечення заняття:

Спортивний інвентар, секундомір, свисток та тощо.

Технологічна карта проведення практичного заняття

№ з/п.	Навчальний матеріал	Методичні вказівки
1	Вступ	
2	Знання пройденого матеріалу	Опитування студентів
3	Техніка виконання основних вправ з координації	Навчання техніці виконання основних вправ з координації
4	Підсумки	

Зміст

Слово «координація» латинського походження. Воно означає узгодженість, об'єднання, упорядкування. Відносно рухової діяльності

людини вживається для визначення ступеня узгодженості її дій з реальними вимогами навколишнього середовища. Координаційні здатності людини. Відчуття ритму. Здатність до орієнтування в просторі. Здатність до довільного розслаблення м'язів. Засоби розвитку координаційних здібностей. Тести, що визначають координаційні здібності.

Контрольні питання

- 1.Знати критерії оцінки здібності до координації рухів.
- 2.Вміти пояснити як відповідно до критеріїв оцінки характеризуються координаційні здібності.
- 3.Бути у змозі розкрити один із критеріїв оцінки координації «уміння раціонально з точок зору цільової направленості організувати рухи і зусилля у просторі і за часом».
4. Вміти пояснити які координаційні здібності пов'язані з моторною пам'яттю.

Література

Базова

1. Верхошанский Ю.В. Основы специальной физической подготовки спортсменов.-М.:Физкультура и спорт, 1988.-С.111-123.
2. Ильин П.Е. Психомоторная организация человека: Учебник для вузов.-СПб:Питер,2003.-384 с.
- 3.Платонов В.М.,Булатова М.М. Фізична підготовка спортсмена.-К.:Олімпійська література, 1995.-С.237-274.
- 4.Сергієнко Л.П. Практикум з теорії і методики фізичного виховання-Харків:ОВС,2007.-С.74-81.
- 5.Теория и методика физического воспитания. Общие основы теории и методики физического воспитания: Учебник в 2-х томах / под. редакцией Т.Ю.Круцевич.-Том 1.-К.:Олимпийская литература,2003.-С.222-245.
6. Теория и методика физического воспитания: Учеб. для студентов фак..физ.культуры /Под ред..Б.А.Ашмарина.-М.:Просвещение,1990.-С.154-157.

Допоміжна

- 1.Худолій О.М. Основы методики викладання гімнастики: Навч.посібник.-Харків:ОВС,2004.-С.234-244.

Інтернет ресурси

- 1.https://students.lnu.edu.ua/sport/wp-content/uploads/2015/04/lections_kurs.pdf

2. <https://vseosvita.ua/library/instrukcia-tehniki-bezpeki-pid-cas-zanat-z-fizicnoi-kulturi-30763.html>

Тема 5. Фізична якість – спритність. Фізичні вправи на розвиток спритності

Тривалість викладання теми: 2 заняття, 4 години.

Обґрунтування теми. Фізичні вправи, направлені на розвиток спритності допомагають удосконаленню точності рухів в складнокоординаційних діях, необхідних в подальшій професійно-прикладній підготовці студентів-медиків.

Мета заняття: оволодіння основними засобами розвитку спритності та їх удосконалення. Використання різних комплексів вправ, направлених на розвиток спритності.

Графологічна структура теми План заняття

1. Вступ	10 хв.
2. Перевірка знань	20 хв.
3. Фізична якість «спритність»	20 хв.
3. Навчання техніці виконання основних вправ зі спритності	30 хв.
4. Підведення підсумків	10 хв.

Навчально-матеріальне забезпечення заняття:

Спортивний інвентар, секундомір, свисток та тощо.

Технологічна карта проведення практичного заняття

№ з/п.	Навчальний матеріал	Методичні вказівки
1	Вступ	
2	Знання пройденого матеріалу	Опитування студентів
3	Техніка виконання основних вправ зі спритності	Навчання техніці виконання основних вправ зі спритності
4	Підсумки	

Зміст

Спритність – це складна комплексна фізична якість, яка не має єдиного критерію оцінки і може бути визначена, як здатність людини швидко оволодівати складнокоординаційними, точними руховими діями і перебудовувати свою діяльність залежно від ситуації, що виникла.

Фактори, що обумовлюють спритність. Розвиток спритності. Загальні основи методики удосконалення спритності. Основні методи оцінки спритності.

Контрольні питання

1. Дати визначення поняттю «спритність».
2. Дати визначення структурі рухової здібності «спритність».
3. Методи і засоби, які застосовуються для розвитку спритності

Література

Базова

1. "Теория и методика физического воспитания"/ Под. ред. Ашмарина Б.А. - М., 1990.
2. Вайцеховский С.М. Книга тренера М., "Физкультура и спорт", 1971.
- 3.Ведмеденко Б.Ф. Теоретичні основи і практика виховання молоді засобами фізичної культури. —Київ, 1993.
- 4.Гогін О.В. Легка атлетика: Курс лекцій / Харківський державний пед.агогічний університет ім. Г.С. Сковороди . - Харків: "ОВС", 2001. - 112 с.
- 5.Закон України "Про фізичну культуру і спорт".
- 6.Зимкин И.В. Физиологическая характеристика силы, быстроты и выносливости. Ф. И С., 1956 г.
- 7.Матвеев Л.П. Теория и методика физической культуры. - М.: Физкультура и спорт, 1991. - 181с.
- 8.Теория и методика физического воспитания. Учебник для высших учебных заведений физического воспитания и спорта. Под ред. Круцевич Т.Ю. Олимпийская литература, Том 1- К.: 2003. - 423с.

Допоміжна:

1. Худолій О.М. Загальні основи теорії та методики фізичного виховання: Навч.посібник.-Харків: «ОВС», 2007.- 406с.:іл.
2. Худолій О.М. Основи науково-дослідної роботи у фізичному вихованні. Харків"ОВС",2005р.

Інтернет ресурси

1. https://students.lnu.edu.ua/sport/wp-content/uploads/2015/04/lections_kurs.pdf
2. <https://vseosvita.ua/library/instrukcia-tehniki-bezpeki-pid-cas-zanat-z-fizicnoi-kulturi-30763.html>

Навчальне видання

Фізичне виховання та здоров'я

(курс за вибором)

Методичні вказівки до практичних занять студентів II курсу зі спеціальності 222 «Медицина»

Упорядники: Шутєєв Вячеслав Вадимович
Ленська Ольга Вячеславна
Лапко Світлана Василівна
Стародубцев Дмитро Сергійович

Відповідальний за випуск: С.В. Лапко

Редактор Е.Є. Депрінда
Коректор Є.В. Рубцова
Комп'ютерна верстка О.Ю. Лавриненко

Формат А5. Ум. друк. арк. 1,8. Зам. № 21-34102.

**Редакційно-видавничий відділ ХНМУ, пр. Науки, 4, м. Харків, 61022
izdatknmurio@gmail.com**

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавництв, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції серії ДК № 3242 від 18.07.2008 р